

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-665662-III/II/JA

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Warszawa, 1.04.2011 r.

Pani
Jolanta Fedak
Minister Pracy
i Polityki Społecznej

Ławna m. m. Berni Minister

Uprzejmie dziękuję za odpowiedź na wystąpienie w sprawie dotyczącej ustalania prawa do świadczeń z pomocy społecznej w sytuacji, gdy rodzinny wywiad środowiskowy nie został przeprowadzony (pismo z dnia 14 marca 2011 r. sygn. DPS.I.076-4-840-KS/11).

Pragnę podkreślić, że celem wystąpienia nie było postulowanie wprowadzenia do ustawy o pomocy społecznej takich rozwiązań prawnych, które umożliwiałyby przyznawanie świadczeń z pomocy społecznej bez weryfikowania sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej osób oraz rodzin poprzez przeprowadzenie wywiadu środowiskowego.

Na podstawie analizy orzecznictwa w takich sprawach Rzecznik stwierdził potrzebę uelastycznienia zasad przeprowadzania wywiadu środowiskowego, a nawet - być może - wprowadzenia alternatywnej formy pozyskania koniecznych informacji o rodzinie. W ocenie Rzecznika zarówno przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.), związane z obligatoryjnym przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego przed wydaniem decyzji w sprawie świadczeń z pomocy społecznej, jak też przepisy rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 27, poz. 138) nie pozwalają organom pomocy społecznej na bardziej elastyczne, dostosowane do okoliczności sprawy działanie.

Bierna, a nawet negatywna postawa wnioskodawcy na tym etapie postępowania nie powinna zwalniać organ pomocy społecznej od obowiązku dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy i stanowić podstawy do instrumentalnego zastosowania art. 11

ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Rzecznik stoi na stanowisku, że organ powinien w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy (art. 77 § 1 k.p.a.), w szczególności, w miarę możliwości, przeprowadzić wywiad z rodziną osoby korzystającej z pomocy, dokonać oględzin miejsca zamieszkania i zebrać dane posiadane z urzędu. Dopiero, gdy tak zebrane dane nie dają podstawy do stwierdzenia istnienia przesłanek przyznania świadczenia, możliwa jest odmowa jego przyznania z powołaniem na art. 11 ust. 2 ustawy (por. wyrok NSA z dnia 16 marca 2010 r., sygn. akt I OSK 1558/09, LEX 595200).

Wobec powyższego, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pani Minister o ustosunkowanie się do przedstawionego problemu.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich